

بسمه تعالی

شوه نامه اعتکاف

ویژه مساجد مجری اعتکاف

معاونت فرهنگی - اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد

اعتکاف رجبیه - دی ماه ۱۴۰۳

((إِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ)) بقره ۱۲۵

و (به خاطر بیاورید) هنگامی که خانه کعبه را محل بازگشت و مرکز امن و امان برای مردم قرار دادیم! و (برای تجدید خاطره)، از مقام ابراهیم، عبادتگاهی برای خود انتخاب کنید! و ما به ابراهیم و اسماعیل امر کردیم که: خانه مرا برای طواف کنندگان و مجاوران و رکوع کنندگان و سجده کنندگان، پاک و پاکیزه کنید.

اعتکاف جای عبادت است؛ البته عبادت فقط هم نماز خواندن نیست؛ تماس خوب با معتکفین، ارتباط دوستانه و برادرانه، فراگیری از آنها، تعلیم دهی به آنها، معاشرت اسلامی را تجربه کردن و آموختن؛ همه‌ی اینها فرصتهایی است که در اعتکاف ممکن است پیش بیاید؛ [برای] این باید برنامه‌ریزی بشود.

(۱۳۹۳/۰۲/۱۵ مقام معظم رهبری)

مقدمه :

ایام البیض ماه رجب که میلاد مسعود یگانه ی دهر امیر المومنین علی علیه السلام می باشد ، مقارن است با ایامی که معتکفان حریم الهی را به خود می خواند تا با اعتکاف در مساجد و خانه های خدا، ناب ترین و زلال ترین صحنه های نیایش انسان در مقام بندگی را به نمایش بگذارند و فروریختن حصارهای جهل و بیگانگی مخلوق از خالق را با اعراض از خواهش های نفسانی در فراسوی هیاهوی زندگانی، تنها با دعا و نماز میسر سازند، و عطر معنوی دل انگیزتر از رایحه باغ های بهشتی را استشمام کنند و انوار معرفت را که از چشمه ناب خورشید حقیقت متجلی شده است، با اعتکافی خالصانه درک نمایند.

هدف:

مرکز رسیدگی به امور مساجد ضمن عرض تبریک خجسته زادروز مولای متقیان، ساقی کوثر، حضرت امیرالمومنین امام علی(ع)، از جمیع ائمه جماعات و متولیان مساجد دعوت به عمل می‌آورد تا مانند سنوات گذشته با بستر سازی و اجرای اعتکاف در مساجدی که دارای امکان و شرایط برگزاری اعتکاف هستند این مراسم پرفیض را در مساجد برگزار نمایند تا بار دیگر افراد علاقه مند و در عین حال بیشتری نسبت به سنوات قبل عبودیت و بندگی خویش را در آستان بارگاه حضرت احدیت به نمایش گذاشته و عزت و اقتدار امت اسلامی را از درگاه خداوند منان مسئلت نمایند.

اما اجرای صحیح این عمل عبادی دارای الزامات و مقتضیاتی می‌باشد که به شرح ذیل ابلاغ می‌گردد:

(الزامات مسجد مجری اعتکاف)

۱- بدیهی است که مدیریت برگزاری اعتکاف با امام جماعت مسجد بوده و ایشان باید الزامات امور مساجد را دراعتکاف رعایت فرمایند.

۲- مسجد مجری جزو مساجد فعال و برقرار در طول ایام سال از حیث اقامه نماز و دیگر شئون مسجد باشد (بنابرا فتوای رهبری و دیگر مراجع عظام تقلید: اعتکاف در مسجدی که نماز جماعت برپا می‌شود و دارای امامی عادل است صحیح است)

۲- مسجد مجری باید الزاما قبل از اعتکاف مطابق با دستور العمل های ابلاغ شده از سوی مرکز، بیمه شده باشد و از اجرای اعتکاف بدون داشتن بیمه نامه مناسب جداً خودداری شود.

۳- مسجد مجری باید دارای زیرساخت‌های مناسب رفاهی همچون سرویس بهداشتی و حمام مناسب و درفضای پیرامون مسجد باشد. و با توجه به فصل سرما از سیستم گرمایشی مناسب برخوردار باشد

و تمامی اقدامات جهت حفظ حرمت معتکفین و عدم اختلاط محرم و نامحرم در ایام اعتکاف صورت پذیرد.

۴- درمسجد مجری در ایام اعتکاف به هیچ وجه نماز جماعت روزانه و برنامه های فرهنگی مانند شب وفات حضرت زینب (س) ، اعمال ام داوود و ... برای عموم نمازگزاران به بهانه برگزاری اعتکاف تعطیل نگردد و در صورت لزوم فضایی برای برنامه های ثابت مسجد پیش بینی گردد.

۵-مسجد مجری حتماً پیش از اجرای عملیات اعتکاف جلسات و کارگروه های فکری و برنامه ریزی اعتکاف را با حضور افراد توانمند ، خوش فکر، دارای ایده ، عالم به احکام و شرایط اعتکاف برگزار نمایند تا برای پشتیبانی فکری - محتوایی و رفاهی اعتکاف برنامه ریزی و تقسیم مسئولیت گردد.

۶-مسجد مجری در برنامه ریزی اعتکاف در کنار برنامه ریزی محتوایی و برنامه جمعی ضروریست تا رعایت خلوت انس معتکفین را نیز بنماید.

۷-ایجاد بستر و به کارگیری راهبردهای مناسب برای حفظ و استمرار ارتباط معتکفین با مسجد و با یکدیگر بر محور مسجد بعد از اتمام اعتکاف و دیگر ایام سال. اقداماتی از قبیل تشکیل گروه ها و تشکل های هویتی ویژه دانش آموزان ، نوجوانان ، جوانان و همچنین برگزاری برنامه ها و تدوین قرارهای اخلاقی و معنویت و گسترش رفتارهای اخلاقی و قرار دادن مسجد به عنوان پایگاهی برای زیست مومنانه و دریافت خوراک معنوی

۸-مسجد مجری در جلسات توجیهی و اطلاعیه های بیان الزامات اعتکاف حتما بر عدم به همراه داشتن وسائل اضافی قیمتی و با ارزش تاکید نموده و از همراه داشتن آن ممانعت نمایند و معتکفین را از جهت کوشا بودن در حفظ وسایل خود هوشیار نمایند.

۹- مسجد مجری در مورد الزامات پوشش مناسب با شأن مسجد و به همراه داشتن وسایل شخصی لازم و رعایت نظم و انضباط ، حرمت اعتکاف و رعایت حال معتکفین دیگر و رعایت حق الناس در طول اعتکاف تذکر دهند.

متمم:

موارد فوق الذکر تماماً جزو الزامات کلی و عمومی در برگزاری اعتکاف در مساجد می باشد که مجریان اعتکاف و بالاخص ائمه محترم مساجد به عنوان مدیرمسجد باید به آنها توجه داشته باشند ، لذا برخی الزامات تخصصی علاوه بر موارد فوق الذکر در مورد اعتکاف ویژه اقشار خاص از قبیل اعتکاف دانشجویی ، دانش آموزی ، بانوان وجود دارد که توجه به آنها ضروری می باشد که به برخی از آنها اشاره می گردد.

(الزامات اعتکاف تخصصی)

اعتکاف دانشجویی:

۱- آموزش احکام ویژه اعتکاف در ابتدای حضور معتکفین بالاخص برای افرادی که اولین تجربه ایشان در اعتکاف می باشد ، با استفاده از ادبیات و رسانه این قشر مانند بهره مندی از موشن گرافی و پادکست و دیگر ابزارات اطلاع رسانی

۲- حضور مبلغان روحانی و کارشناسان آشنا به ادبیات دانشجو و قشر جوان در میان معتکفین و توانمند در پاسخگویی شبهات و سوالات ایشان

۳- برپایی جلسات و گعده های علمی و معرفتی - بصیرتی با حضور اساتید خبره

۴- برگزاری کارگاه ها و مشاوره هایی برای حل مسئله ازدواج و مشاوره های قبل و حین ازدواج و نقد و بررسی مسائل مبتلا به جوانان و کمک کردن به پیدا کردن مسیر

۵- پیوست رسانه ای اعتکاف دانشجویی با ادبیات خاص این قشر و استفاده از ظرفیت خود معتکفین

اعتکاف دانش آموزی:

۱- تشکیل جلسه توجیهی و آگاه سازی دانش آموزان و اولیاء ایشان نسبت به الزامات اعتکاف و ماهیت آن

۲- حدالامکان تفکیک سازی جنسیتی و سنی صورت گیرد. (طوری که اگر در یک مسجد اعتکاف برادران است در همان مسجد اعتکاف خواهران نباشد و اگر اعتکاف دانش آموزی است افراد از اقشار دیگر با سن بالاتر بعنوان معتکف نباشند)

۲- حضور مربیان مجرب و آگاه به مسائل اعتکاف و مسائل روز برای ارتباط معتکفین و پاسخ به سوالات ایشان.

۳- گروه بندی معتکفان براساس سن و مقطع تحصیلی با محوریت یک مربی

۴- فضای مسجد متناسب با ذوق و سلیقه نوجوانان تزئین گردد و جهت بسترسازی برای ایجاد حال معنوی در فضای اعتکاف اقداماتی همچون نصب بنر، پوستر و عکس با مضامین آیات و احادیث و روایات کوتاه و کاربردی صورت گیرد. (به مناسبت میلاد حضرت امیرالمومنین (ع) و وفات حضرت زینب (س) در فضا سازی دقت گردد)

۵- استفاده از محتوای رسانه ای مکتوب و مناسب با سن و ادبیات دانش آموزان و نوجوانان مانند موشن گرافی و پادکست و فیلم و پوستر و ...

۶- برنامه ریزی برای مشارکت هرچه بیشتر دانش آموزان در برنامه های جمعی مانند برگزاری نماز جماعت ، هیئت و محفل قرائت و انس با قرآن کریم و ادعیه

۷- پیش بینی برنامه های متنوع متناسب با این سن جهت تداوم ارتباط ایشان با مسجد در ایام بعد از اعتکاف

۸- حداقل امکان نسبت به عدم همراه داشتن تلفن همراه هوشمند ، تبلت و وسایل بازی و... ممانعت بعمل آید.

۹- برگزاری مسابقات فرهنگی مانند مسابقه قرآن ، کتابخوانی و...

۱۰- اهدای بسته فرهنگی و محتوایی اعتکاف شامل کتاب ، بروشور و خلاصه احکام اعتکاف ، دفترچه ، خودکار ، جانماز ، مهر و تسبیح و یا ذکر شمار و ... و اهدای هدیه و یادگاری از مسجد در پایان اعتکاف

۱۱- ارتباط با مدارس بجهت موجه بودن غیبت دانش آموزان در طول اعتکاف و همچنین انجام اقدامات مقتضی برای شرکت دانش آموزان در جلسه امتحان

۱۲- هرگونه ورود و خروج دانش آموزان در هنگام اعتکاف به هر دلیل حتما با هماهنگی و رضایت اولیاء ایشان باشد.

اعتکاف بانوان:

۱- حضور مبلغات خواهر که آگاه به تمام مسائل اعتکاف می باشند و پاسخگویی به سوالات شرعی بانوان در طول اعتکاف توسط ایشان

۲- استفاده از زمان این سه روز برای بالا بردن آگاهی مادران و زنان جوان با الهام از بیانات مقام معظم رهبری در جمع بانوان جهت رفع شبهات و اطلاع از نقشه های دشمن و مخاطرات تربیتی و ارائه راهکارهای مناسب تربیتی برای تربیت فرزند، زیست عقیفانه و زندگی پرمهرخانوادگی و تبیین جایگاه زن در جامعه ، خانواده و تربیت نسل آینده با برگزاری کارگاه ها و جلسات آموزشی توسط اساتید متخصص ، خبره و آگاه به مسائل و دانش روز در این حوزه

۳- تاکید براعتکاف مادرانه و فراهم کردن امکان همراهی فرزندان خردسال و ایجاد فضای مهد و اتاق کودکان برای بازی و سرگرمی و آموزش این کودکان به وسیله مربی

۴- خاموش نمودن دوربین مدار بسته شبستان در ایام اعتکاف

۵- پرهیز از حضور آقایان به بهانه هایی مانند پشتیبانی و پذیرایی و ...

وظایف شبکه محلات:

۱- تشکیل جلسه با مساجد محل پیرامون اعتکاف

۲- بستر چینی وجود حداقل یک اعتکاف دانش آموزی، دانشجویی، بانوان و عام در محل

۳- جلسه حمایت مادی از اعتکاف های محله در غالب پوشش #نذر-اعتکاف

۴- تشکیل جلسه با سرکلانتری محل، ناحیه و حوزه بسیج، شهرداری و دیگر مسئولین ذی ربط محلی جهت برقراری امنیت و دیگر امور خدماتی و زیرساختی محله در ایام اعتکاف

۵- تهیه گزارش تجمیعی از اعتکاف محله.

وظایف نواحی رسیدگی به امور مساجد:

۱- تشکیل جلسه و تاکید برانجام وظایف رابط شبکه هر محله و نظارت بر حسن انجام وظایف

۲- تشکیل ستاد با کارگروه های مختلف جهت حمایت و رفع موانع برگزاری اعتکاف

۳- نظارت بر حسن اجرای عملیات اعتکاف در مساجد مجری

۴- تهیه گزارش تجمیعی و هماهنگی با رسانه های دیداری و شنیداری منطقه ای جهت انعکاس اعتکاف های ناحیه

وظایف مرکز رسیدگی به امور مساجد (ستاد):

۱- پشتیبانی محتوایی از ائمه جماعات و مساجد مجری اعتکاف

۲- هماهنگی با ستاد اعتکاف تهران جهت رفع موانع

۳- برگزاری همایش تخصصی مساجد مجری اعتکاف

۴- هماهنگی رسانه ملی جهت انعکاس

در پایان

مساجد مجری اعتکاف و مسئولین برگزاری جهت استفاده از بهترین محتوا و ارسال گزارشات و یا اطلاع از آخرین اخبار می توانند به سایت www.masjed.com مراجعه نمایند.

((قبل از انقلاب، ما در این ایام نیمه‌ی ماه رجب ندیده بودیم یا خیلی بندرت میدیدیم که کسانی بروند اعتکاف کنند... امروز شما نگاه کنید؛ نه فقط مساجد جامع، نه فقط مساجد بزرگ، نه فقط در یک شهر و دو شهر، بلکه در همه‌ی کشور، در همه‌ی شهرها، در همه‌ی مساجد، جوانهای ما، مردان ما، زنان ما، دختران ما، پسران ما میروند صف میکشند، اسم مینویسند، برای اینکه به آنها فرصت داده شود که در این مسجد، در آن مسجد، سه روز روزه بگیرند و اعتکاف کنند.))

۱۳۹۲/۰۲/۲۵

مقام معظم رهبری

معاونت فرهنگی-اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد

دی ماه ۱۴۰۳ - اعتکاف رجبیه